Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PAZARTESİ 19 MAYIS 1919

ÇANAKKALE KAHRAMANI

MUSTAFA KEMAL PAŞA SAMSUN'DA

9. Ordu Kıt'aları Müfettişi Mustafa Kemal Paşa bugün Samsun'a gelmiştir.

Müfettişlik bölgesi Trabzon, Erzurum, Sivas, Van vilâyetleriyle, Erzincan ve Canik müstakil sancaklarını kapsadığından müfettişliğin vereceği bütün talimatı bu vilâyetlerle mutasarrıflıklar doğrudan doğruya yerine getireceklerdir.

Diğer yandan müfettişlik sınırına komşu vilâyetler ve müstakil sancaklar — Diyarıbakır, Bitlis, Elâziz, Ankara, Kastamoni vilâyetleri — ile kolordu komutanlıkları da, Mustafa Kemal Paşa'nın vazife görmesi sırasında doğrudan doğruya vaki olacak müracatları dikkate alacaklardır.

İki tümeni olan 15. Kolordu da Mustafa Kemal Paşa'nın emrine verilmiştir. 15. Kolordu'nun kumandanı Kâzım Karabekir Paşa'dır.

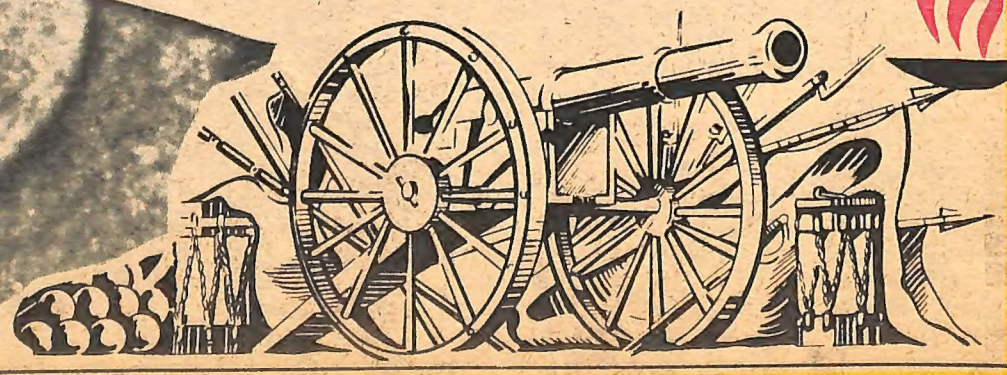

Yunanlının kahramanlığı bu kadar olur

AYDIN VE SÖKE'DE ERLER KIT'ALARI BIRAKIP KAÇIYOR

Yunanlıların İzmir'den yolladıkları erler tarafından yapılan bozguncu propaganda tesirini gösterdi. 57. Tümen Kumandanı firariler için «vur» emri çıkardı

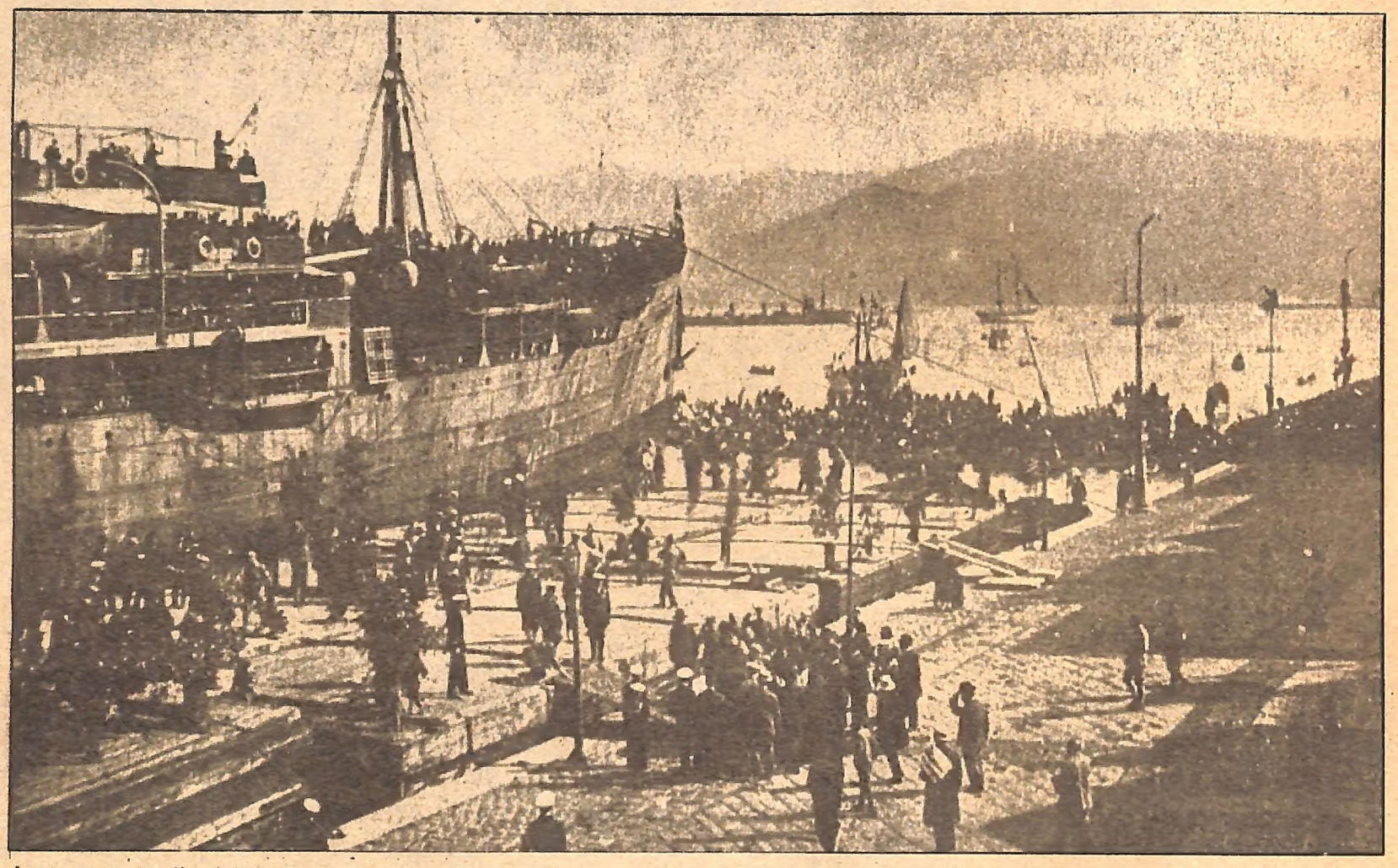

Avrupa emperyalizminin yolladığı Yunan askerleri Patris' nakliye gemisinden İzmir'deki gümrük yanına iniyor

İZMİR'den kaçıp gelenlerin yaptıkları kötü propagandalar, tesirini göstermiş ve merkezi şehrimizde bulunan 57'nci Tümen'in birliklerine mensup erlerin mühim bir kısmı firara başlamıştır. Durumun ciddî bir safhaya girmesi üzerine Tümen Kumandanı Albay Şefik, firariler için "VUR" emri çıkartmıştır.

HAYDI MEMLEKETINIZE

İzmir'e Yunan çıkarmasının ilk gününde askerler arasında maneviyat gayet yüksek iken, bunun birden bu şekilde çökmesinde, Yunanlıların **"Haydi memleketinize gidin"** diyerek, İzmir garnizonundan saldıkları 60 kadar er, büyük rol oynamıştır.

Albay Şefik, 60 erin bu şekilde terhisinin doğru olmadığı kanaatiyle, bunları Aydın'a geldiklerinde tekrar birliklere dahil etmiştir. Esasen geniş bir sahaya yayılmış bu tümenin mevcudu 123 subay ve 1231 erden ibarettir.

TRENLE GELENLER

İzmir'den trenle gelenlerin yaptıkları propaganda, şu şekilde özetlenebilir:

"İzmir'e çıkan Yunanlılara karşı Türkler tarafından silah kullanıldığı için, Yunanlılar da silah kullanmaya mecbur olmuşlardır. Eğer Türkler silah kullanmasalardı, Yunanlıların kimseye bir zararı dokunmayacaktı. İzmir'deki Türk devlet memurları da zaten vazifelerinin başındadır.

Yunanlıların davranışı, itilâf devletleri tarafından da uygun görülmektedir. Böyle olmasaydı itilâf mümessillerinin gözü önünde cereyan eden olaylara karşı bu temsilciler sükût ve müsamaha ile ilgisiz kalmazlardı. Bundan ötürü Yunanlılar işgal ettikleri yerlerde her şeyi yapmaya muktedirdirler."

Bu propaganda çok tehlikeli gelişmelere yol açmaktadır. İzmir garnizonunu terk ederek, Tire'ye çekildikleri bildirilen subay ve erattan Aydın'a gelmeleri için verilen emre rağmen erat, tamamıyla dağılmış ve yalnız binbaşı Aziz ile bir kısım subaylar buraya gelmişlerdir.

Diğer yandan tümenin Söke ve buradaki garnizonlarından kümeler halinde erat firara başlamıştır. Subayların bütün gayretleri hiçbir işe yaramamaktadır. Firarileri yakalamak için jandarma refakatinde görevlendirilen bir kısım eratın da yollarda firar ettikleri öğrenilmiştir.

Buraya gelen bir habere göre, Selçuk'ta 56'ncı Tümen'e ait mühimmat deposunu bekleyen erlerin çoğunun firar etmesi ve yerli Rumların burasını basarak silahları almaları tehlikesi karşısında sivil Türklerden beş kişilik bir gönüllü muhafız teşkilâtı kurulmuştur.

Tümen Kumandanı Albay Şefik Bey'in son emrinde **"İzmir ve Aydın'dan memleketlerine gitmek üzere firar eden zayıf iradeli bazı erlerin, yollar üzerindeki kıtalara uğrayarak, onları da firara teşvik ettikleri"** bildirilmekte ve bunların behemehal yakalanmaları ve "DUR" emrine itaat etmeyenlerin de, tereddütsüz ateş edilerek vurdurulmaları istenmektedir.

YUNAN ORDUSU İLERLİYOR

Yunan Kumandanlığının işgâl sahasını genişleteceği bildiriliyor

YUNANLILARIN, İzmir'de ve Urla Yarımadası'nda işgal ettikleri araziyle yetinmeyecekleri ve pek yakında işgal bölgelerini daha da genişletmek için ileri harekete geçecekleri anlaşılmaktadır.

Yunanistan'dan devamlı takviye gelmektedir. Dün de Altıncı Archipelagos (Adalar) alayı İzmir'e çıkarılmıştır.

Yunan Kumandanlığının Bornova istikametine ve Menemen'e doğru müfrezeler yolladığı, keşif yaptığı da bildirilmektedir. Yunan birlikleri Cumaovası ile Develi'yi de işgal etmişlerdir.

Yunanlılar, İzmir'den kaçan 2000 Türk askeriyle, 150 süvarinin cıvar köylerde Rumlara zulüm yaptıklarına dair haberler yayarak, yeni bir ileri hareket için zemin hazırlamak istemektedirler.

14 mayısta Kuşadası'na çıkmış olan İtalyanların harekete geçtikleri ve Aydın şehrini işgal etmek üzere bazı ileri hareketlerde bulundukları öğrenilmiştir.

Yunan işgal kumandanlığının, bu davranış üzerine mukabil tedbirler aldığı ve onun da Yunan birliklerini süratle Aydın üzerine sevketmeye hazırlandığı bildirilmektedir.

Akşam gazetesinin dünkü başmakalesinde, Necmettin Sadık Bey, İzmir işgaliyle ortaya çıkan ciddî durum üzerine eğilmekte ve şöyle demektedir:

"Öyle ihtimaller karşısında bulunuyoruz ki, Türk hükümetine, hükümet kuvvetine ve devlet yardımına muhtaç olmadan yaşamak, hayat ve müdafaa kuvvetini kendinden almak mecburiyetinde kalabiliriz."

Darülfünun'daki toplantıya başkanlık eden Ömer Besim Paşa

DARÜLFÜNUN'DA DÜN HEYECANLI BİR TOPLANTI YAPILDI

KAN DÖKEREK ÖLMEK İSTERİZ

Gençler, sükûnet tavsiye eden hocalarını protesto etti

BİR GENÇ, «MEMLEKET ZATEN YANMIŞTIR, YANACAKSA BARİ ŞANLI OLARAK YANSIN» DİYE BAĞIRDI

DÜNKÜ pazar günü İstanbul Darülfünun'unda çok heyecanlı bir miting yapılmış, İzmir'in işgali şiddetle protesto edilmiştir. Darülfünun'un hocaları, Yunan istilâsına karşı derhal mücadeleye girişilmesini isteyen gençleri devamlı bir şekilde "sükûnete dâvet" etmişlerdir.

Bilhassa filozof Rıza Tevfik'in "Adî nümayişlere meydan vermeyelim" demesi, gençler tarafından tasvip edilmemiştir.

Tıp Fakültesi adına konuşan bir genç, kürsüye gelerek şöyle haykırmıştır:

MİTİNG İSTİYORUZ

"Kan dökerek, kahramanlıkla ölmeyi tercih ediyoruz, miting istiyoruz. Umum darülfünunlara, âlemi insaniyete hitap edilmesini istiyoruz."

Hukuk Fakültesi namına konuşan bir genç ise, "Hukuk Fakültesi maddî ve manevi teşkilâtı yapmış diğer teşkilâtlarla mesaiye hazırdır, diyerek, protestoya katıldıklarını açıklamıştır.

SAĞLAM BİR İMANLA

Kürsüye gelen yüksek tahsil öğrencisi bir hanım da şunları söylemiştir:

"Biz de sizin kadar, belki daha ziyade elemliyiz. Teşebbüsatınıza en sağlam bir imanla iştirak ediyor ve şu hakikatı isma etmek istiyoruz:

Kim demiş bir kadın küçük şeydir
Bir kadın belki en büyük şeydir.

TOPLANTININ çok heyecanlı bir safhaya girdiği sırada söz alan halktan bir zat da, "İstanbul'un fethinden sonra tecennün o kadar çoğalmıştı ki, tımarhaneler açılmaya lüzum görülmüştü. Çıldırıp mahvolmaktansa, şerefle ölmek evlâdır. Hatem i milliyi göstermeli, bayrakları siyaha boyamalı, siyah perdeler asmalı, siyah rozetler takmalıyız" demiştir.

HEYECAN ARTIYOR

BU sırada, işgal altına düşen İzmir'den daha yeni gelmiş olan Hukuk Fakültesi gençlerinden Hamit Şevket Bey'in kürsüye gelmesi heyecanı bir kat daha artırmıştır. Hamit Şevket Bey, "Sükûnet tavsiye eden nümayişler istemeyen" filozof Rıza Tevfik'e bilhassa sert bir cevap vermiş ve demiştir ki:

"Siz, İzmir halkından, zeybeklerinden, hocalarından emin olunuz. Bu zamanda her hareketten başka kokular istişmam edildiğini bilmekle beraber gençler halka yayılmış ve hakikati yaymıştır.

"Ben, Rıza Tevfik Bey'in, 99 değil, 100 defa konferansını dinledim. Fakat itidal yerine hareket tavsiyesini beklerdim. Memleket, zaten yanmıştır, yanacaksa bari, şanlı olarak yansın. Protesto yapılsın, o usûl-ü muhakematın bir maddesini tatbik kabilindendir, merasimdir."

Rıza Tevfik, «Benim halim esasen matemdir» dedi

Rıza Tevfik'in bir karikatürü

TOPLANTIDA heyecan daha da artmış ve Rıza Tevfik Bey'le, Akil Muhtar Bey, gençleri yatıştırmak için bir hayli yorulmuşlar ve bu arada Rıza Tevfik Bey, Hamit Şevket Bey'e cevaben, demiştir ki:

"Benim bu halim esasen, matemdir. Ben, kendimi tutuyorum. Bir vazife-i hamiyyet deruhte ediyorsunuz. Dikkat ediniz, bunu bir siyasî entrika zannetmesinler. Biz, belki icabında memleketin okumuş adamları namına bir beyanname yaparız, herkes memleketine gider ocağını söndürmez. Hayatımıza aklımızı terfik edelim. Biz, Türk milletinin hukukunu, haysiyetini, padişahlığını muhafaza isteriz. Tiyatroya gitmeyin, sinemaya gitmeyin, yalnız taşkınlık etmeyin."

Fatih'te bugün büyük miting var

DARÜLFÜNUN'DA dün yapılan toplantıdan sonra, gençler geniş hazırlık yapmışlar ve bugün için Fatih meydanında büyük bir miting hazırlamışlardır.

Onbinlerce Türk'ün bu sabah meydanda toplanacağı anlaşılmaktadır.

Dün, bütün gün, Fatih Mitingi ile ilgili geniş faaliyet gösterilmiş, beyannameler dağıtılmıştır. İtilâf polisleri yer yer bu beyannamelerin dağıtılmasına mani olmuşlardır.

İzmir'in işgalinin şiddetle protesto edileceği mitingde münevver hanımlarımızın da söz alacakları bildirilmektedir.

DÜN GECEKİ BASKIN

POLİS, TALAT PAŞA'YI ARADI

Damat Hamid Paşa'nın köşküne baskın yapıldı

POLİS dün Erenköy'de Damat Hamit Paşa'nın köşkünü basmıştır. Öğrenildiğine göre, polise, eski Başbakan Talât Paşa'nın bu köşkte saklanmakta olduğuna dair ihbarlar olmuş ve polis de bunun üzerine böyle bir baskın tertip etmiştir.

Fakat köşkteki aramaya rağmen Talât Paşa bulunamamıştır.

İttihat Terakki'nin son Başbakanı Talât Paşa'nın çok önce şehrimizden ayrıldığı ve halen Berlin'de bulunduğu bilinmektedir.

Ayrıca polis, eski ittihatçıların tevkifine dün de devam etmiş, fakat tevkif edilenlerin isimlerini açıklamamıştır.

GENÇLER DÜN SEFERBERLİK İSTEDİ

DARÜLFÜNUN'DA dün yapılan toplantıda, Servet Bey, bütün gençler adına aşağıdaki teklifleri yapmış ve bunlar gençler tarafından kabul edilmiştir:

1 — İşgali protesto etmek,

2 — Vazifesinin kudsiyetini bilerek âmil olacak bir kuvvet, bir talebe heyeti teşkil etmek,

3 — Müderris ve muallimleri önder olarak görmek,

4 — Milletin vicdanı için hakiki seferberlik ilân ederek hududta, içeri girmişse orada mücadele etmek.

5 — Mektepleri kapatmak.

BİZE KARŞI OLAN HERKES NİŞAN ALIYOR

İZMİR'E YUNAN'I SALDIRTAN KARANLIK ADAM

Muğlalı bir Rum olan silah fabrikatörü Bazil Zahafor'a Yunan Kralı, dün törenle en yüksek İngiliz nişanını verdi

İNGİLTERE Kralı Beşinci Jorj, bir yabancıya verilebilen en yüksek İngiliz Kraliyet nişanını dün silah fabrikatörü milyoner Rum Bazil Zaharof'a takmıştır. Bu münasebetle sarayda büyük bir tören yapılmıştır.

İngiltere Kralı, daha önce de Bazil Zaharof'a (sir) unvanını vermiştir.

Gazeteler, Bazil Zaharof'un "İnsanlığa büyük yardımlarından" dolayı bu şekilde mükafatlandırıldığını, onun "büyük bir yardımsever"' olduğunu yazmaktadırlar.

KİMDİR BU ADAM?

Muğla'da 1849 yılında doğan Bazil Zaharof Osmanlı Rumlarındandır. Ailesi daha sonra İstanbul'a gelmiş ve Bazil Zaharof'un gençliği Tavla'da geçmiştir.

Avrupa'da gazetelerin "Esrarengiz milyoner" diye adlandırdıkları bu Rum hakkında şu bilgi verilmektedir.

—Bir iddiaya göre İstanbul'da Galata meyhanelerinde çalışan, tulumbacılık da yapan, lisan bildiğinden yabancılara aracılık da yapan Bazil Zaharof, şehri kasıp kavuran 1865 büyük yangınından sonra kaybolmuştur. Zaharof'un bu yangın sırasında soygun yaptığı kendisini yakalayan polise de öldürdüğü ve bu sebeple Osmanlı İmparatorluğu'ndan bir İngiliz vapuru ile kaçtığı söylenmektedir.

İkinci iddiaya göre, Bazil Zaharof artık çalışamayacak duruma gelen amcası tarafından dükkânına yerleştirilmiştir. Bazil Zahorof ise bu itimattan faydalanmış, dükkândaki bütün kumaşları bir gün çarşıda satmış ve paraları alarak İngiltere'ye kaçmıştır. Yalnız amcasının teşebbüsleri üzerine Londra'da tevkif edilmiş ve mahkemeye verilmiştir. Bu iddia daha sağlamdır. Çünkü Times gazetesinin 14 ve 17 ocak 1873 tarihli nüshalarında Bazil Zaharof adında bir İstanbullu Rum'un dolandırıcılıktan tevkif edildiği, mahkemeye verildiği, kefalete rapten serbest bırakıldıktan sonra da kaybolduğu yazılıdır.

Dün aynı Bazil Zaharof'a İngiltere Kralı en yüksek nişanlarından birini takmıştır.

Milyonlarca insanın öldürülmesinde kullanılan silahları satan Muğlalı Rum Bazil Zaharof İngiliz Sarayına giderken

Rum asıllı Bazil Zaharof'a en yüksek İngiliz nişanını takan ve ona iltifat gösteren Kral V. Jorj (solda) kuzeni Rus Çarı ile

MİLYONERLİĞE YÜKSELMİŞ

Mevcut bilgiye göre, Bazil Zaharof bu olaydan bir yıl sonra Atina'da görülmüştür. Kendine süratle bir mühit yapan Muğlalı Rum, Yunan hükümetinin üyelerinden Skulidis ile de tanınmış ve bir gün onun vasıtasıyla İngiliz silah fabrikası Nordenfelt'in temsilciliğini almaya muvaffak olmuştur.

1877'den itibaren onun için yükselme başlamıştır Bazil Zaharof, mahareti sayesinde hem Yunanistan'a, hem Türkiye'ye, hem Rusya'ya "Birkaç taraflı oynayarak "silah satmayı başarmış, muvaffak olmuş, zamanla bu silah fabrikasını ve şirketini elegeçirmiştir. Bu yükselme süratle devam etmiş ve Cihan Harbine yaklaşıldığı zaman Bazil Zaharof'un birkaç defa milyoner ve yalnız İngiltere'de değil, fakat Fransa'da ve Almanya'da dahi silah fabrikaları ile ortak olduğu ve bir kısmını ele geçirdiği anlaşılmıştır.

MİLYONLARCA İNSANIN KATİLİ

Cihan Harbi esnasında müttefiklerin kullandıkları bütün silah ve cephane Bazil Zaharof'un fabrikları tarafından temin edilmiştir. Fakat Zaharof'un aynı zamanda, müttefiklerle savaşmakta olan devletlere de gizlice silah sattığı tesbit edilmiştir. İngiltere'de, Çanakkale'de İngiliz savaş gemilerini batıran topların çoğunun Bazil Zaharof tarafından Türklere satıldığını bilen çok kimse bulunmaktadır.

Bazil Zahorof ile alâkalı son büyük tartışma geçen yılın 26 temmuzunda Fransız Meclisi'nde cereyan etmiştir.

Jean Bon adında bir milletvekili, Fransız Millî Bankası'nın idare meclisi üyeleri arasında Bazil Zaharof'un adına rastlayınca Maliye Bakanı'na sual tevcih etmiş, ancak Fransız vatandaşı olanların Fransız Millî Bankası'nın idare meclisinde yer alabileceklerini hatırlatmıştır. Bunun üzerine Maliye Bakanı, "Bazil Zaharof, Fransız tabiyetindedir" deyince kendisinden, bu tabiyete giriş tarihi ve bunun açıklandığı Resmî Gazete'nin numarası istenmiş, bakan "hatırlamıyorum" demekle iktifa etmiştir.

Bazil Zaharof'a Fransız hükümeti de "Lejyon Danör" nişanını vermiştir.

Amerikan Kunduralarımız Gelmiştri

Reklâm fiatına satılmaktadır.

Pera Caddesi No. 485

ZAHAROF VE İZMİR BASKINI

Yunanlıların son İzmir baskını ile doğrudan doğruya Bazil Zaharof'un ilgili olduğu ve hatta bu planı bizzat kendisinin hazırladığı söylenmektedir. Loyd Jorj'un akıl hocası olan ve İngiliz Başbakanı'nın Cihan Harbi başında "Mühimmat Bakanı" iken çok geniş münasebetler kurduğu Bazil Zahorof, Yunan ordusunun Anadolu'ya gönderilmesini bizzat istemiş ve bunu temin etmiştir.

Onun esas gayesi, Rum olmasından doğmuş bir "millî" gaye değildir. Bazil Zahorof savaşın genişlemesi, yeniden silah satmak imkânlarının doğması ve aynı zamanda Orta Doğu petrollerinin de ele geçirilmesi için perde gerisinde oynamakta ve Loyd Jorj'u da Venizelos'u da âlet olarak kullanmaktadır.

Dükkanlar, cumaya kadar kapalı

Alemdar Gazetesinin bu sabah yazdığına göre, Türk dükkân sahipleri, İzmir'in işgali ile başlayan mateme iştiraklerini göstermek için cumaya kadar kepenklerini kapalı tutacaklardır.

Diğer taraftan İKDAM Gazetesi de bir Türk hanımı tarafından yapılmış olan teklifi duyurmaktadır. Bu Türk hanımı, bütün Türklerin siyah bir kolluk taşımalarını ve bunun üzerinde de siyah zemin üzerine yeşil ve Türkçe ile Fransızca yazılmış "İzmir" kelimesinin bulunmasını istemektedir.